

Flygtningehandleplanen

– Mål, udfordringer, eksisterende indsatser og nye initiativer

5. august 2016

Side 1 af 6

Indledning

De identificerede udfordringer og potentialer er grupperet i tre overordnede kategorier:

- 1) Et sundt og aktivt liv
- 2) Velfungerende børn og unge i daginstitution og skole
- 3) Uddannelse og beskæftigelse til voksne

Til hvert af disse knytter sig en række eksisterende politikker og mål (fx Aarhusmål og budgetmål). Målsætningen for flygtningene bør være den samme som for alle andre borgere i Aarhus Kommune.

Læsevejledning

1. Først gennemgås hvilke væsentlige målsætninger, der knytter sig til hver af de tre temaer (allerede vedtagne politikker, Aarhusmål og budgetmål). Målsætningen for flygtningene bør være den samme som for alle andre borgere i kommunen
2. Herefter gennemgås i resuméform et udsnit af de udfordringer, som knytter sig til hver af de tre temaer. Udfordringerne er mere detaljeret beskrevet i brugerrejsen.
3. Herefter følger en kort beskrivelse af igangværende initiativer, dvs. hvordan der allerede i dag arbejdes i magistratsafdelingerne med at imødegå udfordringerne. Magistratsafdelingernes eksisterende indsatser er uddybende beskrevet i bilaget "Hvem laver hvad – organisatorisk overblik".
4. Endelig følger en oversigt over en række forslag til nye initiativer, der er blevet til i arbejdet med flygtningehandleplanen. Initiativerne forsøger at afhjælpe nogle af de identificerede udfordringer i brugerrejsen.

I tillæg til ovenstående arbejdes der med at sikre boliger til de flygtninge, der ankommer til Aarhus. Tilvejebringelsen af boliger til flygtninge sker i et tæt samarbejde mellem MTM og MSB. Udmøntningen af de ansøgte midler fra topartsaftalen planlægges for de permanente boliger i MTM og for de midlertidige boliger både i MTM og MSB. Etableringen af boliger til flygtninge indarbejdes i rækken af de kommende almene byggeprojekter, og derfor løser dette arbejde den mere langsigtede opgave. Ift. de midlertidige boliger udmøntes midlerne i topartsaftalen gennem leje, opkøb og ændring af ejendomme med henblik på at huse flygtninge i en begrænset periode.

BORGMESTERENS AFDELING

Attraktive Bydele
Aarhus Kommune

Attraktive Bydele

Rådhuset, Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00

Direkte telefon: 29 20 79 62

Telefax: 89 40 21 21

Direkte e-mail:

adln@aarhus.dk

www.aarhus.dk

Sag: 16/015864-23

Sagsbehandler:

Anders Leth Nielsen

1. Et sundt og aktivt liv

Mål: At flygtninge bliver lige så sunde og aktive som alle andre borgere

- Medborgerskabspolitikken
- Aarhus-målene om en høj grad af medborgerskab, og at Aarhus skal være en god by for alle
- Sundhedspolitikens målsætninger, bl.a. den sociale ulighed i sundhed skal mindskes, at flere børn og voksne skal trives og have god mental sundhed, at færre børn skal være overvægtige og at flere skal bevæge sig mere i dagligdagen
- Sport og Fritidspolitikens målsætninger, bl.a. om at understøtte et mangfoldigt og aktivt fritids- og foreningsliv, som har tilbud der appellerer til og aktivt inddrager alle borgere
- Borgerservice og Bibliotekspolitikens målsætninger, bl.a. om at sikre lige muligheder på tværs af etniske skel

Identificerede udfordringer (udvalg)

- At nogle flygtninge mistrives
- At nogle flygtninge har fysiske og/eller psykiske sundhedsproblemer
- At det kan være vanskeligt at navigere i det danske samfund (herunder fx sundhedssystemet og fritidstilbud), bl.a. fordi man ikke taler og læser godt nok dansk til at kunne begå sig og/eller læse breve
- At nogle flygtninge oplever det svært at blive en del af det danske samfund, og at ikke alle flygtninge deltager aktivt i samfundslivet
- At nogle flygtninge føler sig ensomme
- At nogle flygtninge føler sig uvelkomne og 'forkerte'
- Kulturelle forskelle bl.a. i forhold til familieliv og kønsroller
- At ventetid i systemet virker demotiverende
- At det kan være vanskeligt for flygtningene at få en ny hverdag til at fungere, bl.a. på grund af lange transporttider mellem skole, dagsinstitution, praktik/job, sprogundervisning osv.
- At nogle unge flygtninge oplever problemer i fritidslivet, fx at de ikke kan få fritidsjob, at de ikke kommer eller må komme i klub for forældrene, at de ikke omgås 'gammeldanskere' m.v.
- Udfordringer i forhold tolkeopgaven (mangel på tolke, ventetid, kvalitetsforskelle herunder manglende ordforråd og erfaringer, utilstrækkelig kommunal og kulturel viden, uklare rammer/manglende forventningsafstemning om møder/samtaler med tolk, tekniske problemer med videotolkning m.v.)
- I tillæg hertil har frivillige bl.a. peget på, at der nogle gange mangler en forventningsafstemning mellem kommunen og de frivillige om, hvordan de frivillige kan hjælpe og med hvad, og at nogle frivillige selv vil vælge, hvad de vil hjælpe med (ikke nødvendigvis lige det der er mest brug for).
- I tillæg har kommunens medarbejdere peget på en række udfordringer i forbindelse med de nye flygtninge (nye opgaver, henvendelser om stort og småt som tager tid, manglende intern viden og koordinering m.v.)

Igangværende initiativer (ikke udtømmende)

Magistratsafdelingerne arbejder allerede med at imødegå udfordringerne.

I Sociale Forhold og Beskæftigelse tilbydes alle flygtninge en helbreds-vurdering. I den forbindelse screenes for smitsomme sygdomme og der gives introduktion til sundhedssystemet. På baggrund heraf opstilles konkrete forslag så flygtningene bedst muligt opnår et aktivt socialt liv. I Sundhed og Omsorg findes en række specialiserede folkesundhedstilbud målrettet ikke-etniske danskere. I Kultur og Borgerservice findes en række tilbud, der sigter mod at flygtningene bliver ligeværdige, aktive og selvmestrende borgere, der indgår i demokratiske og sociale fællesskaber, et konkret eksempel er fritidspasset.

Blandt nye initiativer, der allerede er sat i gang kan følgende nævnes:

- Servicelovstilbud til familier med traumer (MSB)
- Fritidsjob – virksomheder "adopterer" en flygtning (MSB)
- Ny frivilligkoordinator (MSB)
- Madklub for unge samt oplæg om sundhed og trivsel (MSO)
- Tværfaglig udvidelse af åben rådgivning (MKB/MSB)
- En række nye tiltag på foreningsområdet – bl.a. mobilisering af foreninger gennem foreningskonsulenter og foreningsmentorer samt folkeoplysning for nye borgere (MKB)
- En række nye introduktions/velkomstilbud i forhold til biblioteker og borgerservice bl.a. velkomstmøder, velkomstspil, velkomstfoldere, velkomstarrangementer m.v. (MKB i samarbejde med MSB)
- Be my guide app (afventer finansiering) (MKB)
- Sprogtilbud bl.a. fælles læsning, samarbejde med Lær Dansk og bibliotekssamarbejde med modtageklasser og bogstart (MKB)

2. Velfungerende børn og unge i dagsinstitution og skole

Mål: At flygtningebørn bliver lige så velfungerende i dagsinstitutioner og skoler som alle andre børn

- Børn og Ungepolitikens visioner. Dvs. at alle børn og unge udvikler sig til:
 - Glade, sunde børn og unge med selvværd
 - Personligt robuste, livsduelige og kreative børn og unge, der bliver så dygtige, som de kan og er rustede til at møde fremtidens udfordringer
 - Børn og unge, der oplever medborgerskab og bruger det
 - Børn og unge, der deltager i og inkluderer hinanden i fællesskaber
 - Børn og unge med globalt udsyn og lokal indsigt.
- Aarhusmålet om at 95% af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse
- Fælles effektmål for inklusionsindsatsen

Identificerede udfordringer (udvalg)

- At flygtningebørn ikke går i skole med danske børn og derfor ikke taler 'nok' dansk i det daglige
- At der kan være lang transport mellem modtageklasse og hjem
- Manglende deltagelse i SFO og klub
- Kulturelle udfordringer, fx ift. at forældre ikke altid er trygge ved at aflevere deres børn i institution
- Sproglige udfordringer, fx ift. indkøring, at kunne lave en legeaftale m.v.
- Særlige udfordringer ift. uledsagede børn, fx oplevelser fra rejsen, optaget af at dække basale behov, manglende tillid, traumer m.v.
- Nogle flygtningebørn kan ikke holde ferie, fordi deres forældre ikke har ret til ferie
- Nye praktiske udfordringer i relation til at gå i institution som fx nødvendig påklædning til vejret, madpakke, hente-bringetider m.v.
- Udfordringer i forhold tolkeopgaven (mangel på tolke, ventetid, kvalitetsforskelle herunder manglende ordforråd og erfaringer, utilstrækkelig kommunal og kulturel viden, uklare rammer/manglende forventningsafstemning om møder/samtaler med tolk, tekniske problemer med videotolkning m.v.
- Spredt boligplacering betyder, at også dagtilbud og skoler med begrænset viden og erfaring inden for Dansk som Andetsprogsområdet flygtningebørn og familier
- Børn i modtagelsesklasser er meget differentierede. Det stiller store krav til skolen.
- Nogle flygtningebørn, herunder uledsagede, har store opmærksomheds-, koncentrations-, indlærings-, og/eller adfærdsvanskeligheder. Det kan være vanskeligt at rumme dem og sikre et læringsudbytte i et alment modtagelsestilbud.
- Nogle børn og familier har en tung bagage, som kan have konsekvenser for såvel trivsel og læring i hverdagen.
Behov for kompetenceudvikling på skoler ifm. overgang fra modtagelsesklasse til almenklasse

Igangværende initiativer (ikke udtømmende)

Magistratsafdelingerne arbejder allerede med at imødegå udfordringerne.

I Børn og Unge er der fokus på modtagelse af flygtninge i et 0-18-års perspektiv, herunder et særligt fokus på den tidlige indsats. Der gennemføres pt. en analyse af Dansk som Andetsprogsområdet i et 0-18-års perspektiv med særligt fokus på flygtningeområdet. Analysen tager afsæt i en kortlægning af kommunens erfaringer og effekten heraf. Desuden inddrages erfaringer fra andre kommuner, internationale erfaringer samt viden og forskning med dét formål at skabe beslutningsgrundlag for en fremadrettet robust og helhedsorienteret organisering af Dansk som Andetsprogsområdet i Aarhus Kommune.

Blandt nye initiativer, der allerede er sat i gang, kan følgende nævnes:

- Servicelovstilbud til familier med traumer (MSB)
- Analyse af Dansk som Andetsprogsområdet i et 0-18 års perspektiv med særligt fokus på flygtningeområdet (MBU)
- KL-kommunesamarbejde om "Læring og trivsel for nyankomne børn og unge med flygtningebaggrund" (MBU)
- Forskningsprojekt om modtagelsesklasser med VIA (MBU)
- Taskforce, der sikrer en styrket indsats i dagtilbud og skoler i forhold til modtagelse af flygtningebørn (MBU)
- Inddragelse af forældrekompetencer (projektet READ) (MBU)
- Informationsmøder for medarbejdere (MBU)
- Evt. udvikling af ny lokalområdemodel i Socialdistriktsgr. Syd (MBU + MSB)
- Kulturkuffert-projekt sammen med dagtilbud (MKB)
- Projekt Go' familiestart (MKB)

3. Uddannelse og beskæftigelse til de voksne

Mål: At voksne flygtninge får uddannelse/job og bliver lige så selvforsørgende, som alle andre borgere.

- Beskæftigelsespolitikens mål. Bl.a. om at flere borgere med ikke-vestlig baggrund skal i job og at flere unge skal i uddannelse og job
- Aarhus-målet om at andelen af selvforsørgende borgere skal op på landsgennemsnittet

Identificerede udfordringer (udvalg)

- Nogle flygtninge mangler grundlæggende uddannelse og nogle er analfabeter
- Nogle flygtninge har utilstrækkelige danskundskaber til at tage en uddannelse
- Manglende danskundskaber er en barriere for at komme i job
- Nogle flygtninge mangler kompetencer til at skrive CV, der matcher det danske arbejdsmarked, og skal have hjælp til det
- Nogle flygtninge mangler erfaringer med arbejdsmarkedet
- Nogle flygtninge oplever, at deres kompetencer ikke kan overføres til det danske samfund, fx uddannelse men også mere praktiske ting som kørekort
- Forskelle i arbejdskultur mellem Danmark og hjemlandet
- Manglende kendskab til arbejdsmarkedslovgivningen, fagforeninger, a-kasse osv.
- Praktikpladser matcher ikke nødvendigvis flygtningenes baggrund og nogle flygtninge savner derfor mening i tilbuddet.
- Det kræver en ekstra indsats fra virksomheder og deres ansatte at tage i mod en flygtning på arbejdspladsen. Det kræver en forventningsafstemning.
- Virksomhedernes forventninger stemmer ikke altid overens med virkeligheden (fx forventes højere uddannelsesniveau, danskundskaber og flere erfaringer, end det flygtningene har)
- Nogle virksomheder oplever at blive kontaktet af mange forskellige aktører (både organisationer og kommunale) og savner koordination
- Praktiske problemer fx i forhold til anskaffelse af nødvendigt specialudstyr
- Praktiske problemer omkring udbetaling af SU udgør en barriere for at komme i gang med uddannelse
- Integrationsundervisningen er ikke optimal (undervisning på dansk betyder at en del ikke forstås, manglende differentiering til forskellige modtagere m.v.)
- Udfordringer i forhold tolkeopgaven (mangel på tolke, ventetid, kvalitetsforskelle herunder manglende ordforråd og erfaringer, utilstrækkelig kommunal og kulturel viden, uklare rammer/manglende forventningsafstemning om møder/samtaler med tolk, tekniske problemer med videotolkning m.v.)

Igangværende initiativer (ikke udtømmende)

Magistratsafdelingerne arbejder allerede med at imødegå udfordringerne.

Udgangspunktet for Sociale Forhold og Beskæftigelses indsats for nyankommne flygtninge er, at tilknytningen til arbejdsmarkedet rykkes helt frem i begyndelsen af integrationsperioden. Tilgangen er 'Job Først' – hvor job og uddannelse iværksættes samtidig med sprogtræning. Der arbejdes samtidig med at matche de nye borgeres medbragte kompetencer og erfaringer bedst muligt med brancher og virksomheder. Målet med den samlede indsats er at gøre den nye borger selvforsørgende, og alle indsatspunkter understøtter denne tilgang. Midlerne til at nå selvforsørgelse kan være mange, hvoraf særligt praktikforløb og løntilskud på virksomheder søges benyttet. Alle nyankommne flygtninge deltager i et relevant forløb hvor de aktiveres på fuld tid (fx danskundervisning i kombination med virksomhedspraktik). Der etableres samtidig sprogpraktikker på både private og kommunale arbejdspladser.

Folketinget vedtog den 3. juni 2016 en lovpakke bestående af forskellige initiativer på integrationsområdet, som bl.a. påvirker den beskæftigelsesrettede indsats for flygtninge i Aarhus Kommune. Sociale Forhold og Beskæftigelse er ved at implementere ændringerne og udvikle arbejdet gennem en ændret tilgang og metodik ift. blandt andet *ankomst og modtagelse af flygtninge, myndighedsvaretagelsen, indsats ved virksomhedskonsulenter, samt brug af aktører og aftaler i området.*

Blandt nye initiativer, der allerede er sat i gang, kan følgende nævnes:

- Tilpasning til ny lovgivning (MSB)
- Talentprogram (MSB)
- Branchefokus (MSB)
- Partnerskabsaftale med AGF (MSB)
- Sprogpraktikforløb på kommunale arbejdspladser (på vej i flere mag.afd.)
- Info om ombygning af kørekort (MKB)

Forslag til nye initiativer som bidrager til at give flygtningene en god vej ind i det danske samfund			
Forslag	Imødekommer udfordringer i forhold til...		
(Forslagene er uddybende beskrevet i det vedlagte bilag.)	1. Et sundt og aktivt liv	2. Velfungerende børn og unge i dagsinstitution og skole	3. Uddannelse og beskæftigelse til voksne
# 1. Dialogmøde om PTSD <i>Et frivilligt tilbud - hvad er PTSD, hvad betyder for den enkelte og pårørende, herunder børn.</i>	X		
# 2. Familiekonsultation <i>En tid ved lægen til hele familien → tryghed, mindre fravær i praktik/undervisning og tid på transport, færre udgifter til tolk.</i>	X		
# 3. Frivillige sundhedsguides <i>Frivillige sikrer, at helbredsundersøgelse ved sociallæge når videre til praktiserende læge.</i>	X		
# 4. Ung i Danmark, version 2 <i>DFUNK koncept udvides og indgår i integrationsundervisning for unge, og de unge uddannes til brobyggere.</i>	X	X	
# 5. Frivillige organisationer til Åben Rådgivning <i>De udfylder ventetiden, der hvor flygtningene allerede er, og kan samtidig informere om frivillighed og tilbud.</i>	X		
# 6. Online tolkekatalog <i>Rekvirenter får online oversigt over tolke, så de bedre kan matche tolk og aktuel opgave korrekt.</i>	X	X	X
# 7. Uddannelse af tolke og rekvirenter <i>Formaliseret tolkeuddannelse samt viden om korrekt brug af tolke til at højne kvaliteten for begge parter.</i>	X	X	X
# 8. Hverdagsguides <i>En "hjælp-til-selvhjælp" service, som tager ud og informerer om, hvad man kan få hjælp til på DOKK1 og på bibliotekerne.</i>	X	X	X
# 9. En god familiestart i Aarhus <i>Frivilligt forløb med erfaringsudveksling og rollemøder med fokus på: Hverdagsliv med beskæftigelse, Forældreskab, Familieliv, Sundhedsforståelse.</i>	X	X	X
# 10. QR kode til kommunale breve <i>Scannes med smartphone og informerer flygtninge om Åben Rådgivning, hvor de kan få hjælp til indhold.</i>	X	X	X
# 11. Informationsmateriale om dagsinstitutioner <i>Grafisk materiale, som informerer om dagligdag, nødvendige ting/tøj/madpakke, minipalør, rutiner mv.</i>		X	
# 12. Styrket integrationsindsats i FU-regi <i>En bydækkende FU-indsats i forhold til unge flygtninges adgang til et lokalt fritidsmiljø og dermed fællesskaber.</i>		X	
# 13. Observationsmodtageklasser for elever med særlige behov <i>Hindrer fejlplacering i kommunens specialtilbud og mindske risikoen for, at børn mistrives i de almene modtagelsestilbud.</i>		X	
# 14. Værktøj til beskæftigelsesmatch <i>Et værktøj til virksomhedskonsulenter, som hjælper med at lave et bedre match mellem virksomheder og flygtninge.</i>			X
# 15. Virtuelle samtalekort om arbejdsliv <i>Virtuelle illustrationer til brug i kommunikationen på arbejdspladser mellem arbejdsgiver og flygtning under praktikforløb.</i>			X
# 16. Grå Guld klubben <i>Inddragelse af pensionerede medarbejdere, som kulturoversættere på arbejdspladser, hvor der beskæftiges flygtninge i praktik eller job.</i>			X

